

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

30 päivänä tammikuuta 2024*

Ennakkoratkaisupyyntö – Euroopan unionin koheesiorahasto – Asetus (EY) N:o 1083/2006 – 99 ja 101 artikla – Havaittuihin sääntöjenvastaisuuksiin liittyvät rahoitusoikaisut – Asetus (EU) 2021/1060 – 104 artikla – Komission tekemät rahoitusoikaisut – Komission päätös peruuttaa tämän rahaston rahoitusosuus osittain – Pätevyys – Euroopan unionin perusoikeuskirja – 41 artikla – Oikeus hyvään hallintoon – 47 artiklan ensimmäinen kohta – Oikeus tehokkaisuuteen oikeussuojakeinoihin tuomioistuimessa

Asiassa C-471/22,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Administrativen sad Sofia-grad (Sofian kaupungin hallintotuomioistuin, Bulgaria) on esittänyt 4.7.2022 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 13.7.2022, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Agentsia ”Patna infrastruktuura”

vastaan

Rakovoditel na Upravlyavashtia organ na Operativna programa ”Transport” 2007–2013 i direktor na direksia ”Koordinatsia na programi i proekti” v Ministerstvo na transporta (RUO),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Jürimäe sekä tuomarit N. Piçarra (esittelevä tuomari), M. Safjan, N. Jääskinen ja M. Gavalec,

julkisasiamies: T. Ćapeta,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Agentsia ”Patna infrastruktuura”, edustajanaan I. Ivanov,

* Oikeudenkäyntikieli: bulgaria.

- Rakovoditel na Upravlyavashtia organ na Operativna programa ”Transport” 2007–2013 i direktor na direksia ”Koordinatsia na programi i proekti” v Ministerstvo na transporta (RUO), edustajanaan M. Georgiev,
 - Bulgarian hallitus, asiamiehenään T. Mitova,
 - Euroopan komissio, asiamiehinään P. Carlin, D. Drambozova ja G. Wils,
- päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yhtäältä 27.7.2021 annetun komission päätöksen C(2021) 5739 final, jolla peruutettiin osittain koheesiorahaston rahoitusosuus toimenpideohjelmalle ”Liikenne 2007–2013” tavoitteen ”Lähentyminen” osalta Bulgariassa (jäljempänä 27.7.2021 annettu päätös), pätevyyttä ja toisaalta Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 41 ja 47 artiklan, SEUT 296 artiklan 3 kohdan sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa ja koheesiorahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä asetuksen (EY) N:o 1260/1999 kumoamisesta 11.7.2006 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 (EUVL 2006, L 210, s. 25) 98 ja 100 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Agentsia ”Patna infrastruktuura” (tieinfrastruktuurista vastaava virasto, Bulgaria; jäljempänä API) ja Rakovoditel na Upravlyavashtia organ na Operativna programa ”Transport” 2007–2013 i direktor na direksia Koordinatsia na programi i proekti v Ministerstvo na transporta (toimenpideohjelmasta ”Liikenne 2007–2013” vastaavan hallintoviranomaisen johtaja ja liikenneministeriön ohjelmien ja hankkeiden koordinoinnista vastaavan osaston johtaja, Bulgaria; jäljempänä hallintoviranomainen) ja jossa on kyse rahoitusoikeudesta, joka on suuruudeltaan 5 prosenttia 27.2.2012 tehdyn sopimuksen, joka on rahoitettu toimenpideohjelman ”Liikenne 2007–2013” toteuttamisen osana myönnetyllä tuella, arvosta ja jota tämä viranomainen sovelsi API:hin 29.12.2021 päivätyllä kirjeellä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Asetus N:o 1083/2006

- 3 Asetuksen N:o 1083/2006 johdanto-osan 65 perustelukappaleessa, jota sovelletaan pääasiaan ajallisesti, todettiin seuraavaa:

”Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen mukaisesti vastuun tukitoimien täytäntöönpanosta ja valvonnasta olisi kuuluttava ensisijaisesti jäsenvaltioille.”

4 Kyseisen asetuksen 2 artiklan 7 alakohdan sanamuoto oli seuraava:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan seuraavilla käsitteillä seuraavaa:

--

7) ’sääntöjenvastaisuus’: yhteisön oikeuden säännösten tai määräysten rikkominen, joka johtuu taloudellisen toimijan teosta tai laiminlyönnistä, jonka tuloksena on tai voisi olla vahinko Euroopan unionin yleiselle talousarviolle siihen kohdistuvan perusteettoman menon vuoksi.”

5 Asetuksen N:o 1083/2006 60 artiklassa, jonka otsikko oli ”Hallintoviranomaisen tehtävät”, säädettiin seuraavaa:

”Hallintoviranomainen vastaa toimenpideohjelman hallinnoinnista ja täytäntöönpanosta moitteettoman varainhoidon periaatetta noudattaen ja sen tehtävänä on erityisesti:

a) varmistaa, että rahoitettavat toimet valitaan toimenpideohjelmaan sovellettavien perusteiden mukaisesti ja että toimet ovat koko niiden täytäntöönpanoajan niitä koskevien yhteisön ja kansallisten sääntöjen mukaiset;

--”

6 Asetuksen 70 artiklan, jonka otsikko oli ”Hallinto ja valvonta”, 1 ja 2 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”1. Jäsenvaltiot vastaavat toimenpideohjelmien hallinnosta ja valvonnasta erityisesti seuraavin toimenpitein:

a) varmistamalla, että toimenpideohjelmien hallinto- ja valvontajärjestelmät perustetaan 58–62 artiklan mukaisesti ja että ne toimivat tehokkaasti,

b) estämällä, toteamalla ja oikaisemalla väärinkäytökset sekä perimällä takaisin aiheuttomasti maksetut määrät ja tarvittaessa perimällä viivästyskorkoa. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava niistä tapauksista [Euroopan] komissiolle ja tiedotettava komissiolle hallinnollisten ja oikeudellisten menettelyjen etenemisestä.

2. Jos tuensaajalle aiheuttomasti maksettuja määriä ei saada perittyä takaisin, jäsenvaltio vastaa menetettyjen määrien korvaamisesta Euroopan unionin yleiseen talousarvioon, jos voidaan todeta, että aiheutunut menetys on johtunut jäsenvaltion virheestä tai laiminlyönnistä.”

7 Asetuksen N:o 1083/2006 98 artiklan, jonka otsikko oli ”Jäsenvaltioiden tekemät rahoitusoikaisut”, sanamuoto oli seuraava:

”1. Jäsenvaltioilla on ensisijainen vastuu sääntöjenvastaisuuksien tutkimisesta ja tarvittavien toimenpiteiden toteuttamisesta silloin, kun havaitaan toimien tai toimenpideohjelmien luonteeseen tai niiden täytäntöönpano- tai valvontaedellytyksiin vaikuttavia merkittäviä muutoksia, sekä tarvittavien rahoitusoikaisujen tekemisestä.

2. Jäsenvaltion on tehtävä tarpeelliset rahoitusoikaisut, jotka liittyvät toimissa tai toimenpideohjelmissa havaittuihin yksittäisiin tai järjestelmällisiin sääntöjenvastaisuuksiin.

Jäsenvaltion tekemät oikaisut käsittävät toimenpideohjelman julkisen rahoitusosuuden peruuttamisen kokonaan tai osittain. Jäsenvaltion on otettava huomioon sääntöjenvastaisuuksien luonne ja vakavuus sekä niistä rahastolle aiheutunut taloudellinen tappio.

– –”

8 Kyseisen asetuksen 99 artiklassa, jonka otsikko oli ”Oikaisujen perusteet”, säädettiin seuraavaa:

”1. Komissio voi tehdä rahoitusoikaisuja peruuttamalla toimenpideohjelmalle myönnetyn yhteisön rahoitusosuuden kokonaan tai osittain, jos se tarvittavan tutkinnan jälkeen päätyy siihen, että:

- a) ohjelman hallinto- ja valvontajärjestelmässä on vakava puute, joka on vaarantanut ohjelmalle jo maksetun yhteisön rahoitusosuuden;
- b) todennettuun menoilmoitukseen sisältyvä meno on sääntöjenvastainen, eikä jäsenvaltio ole oikaissut niitä ennen tämän kohdan mukaisen oikaisumenettelyn vireille panoa;
- c) jäsenvaltio ei ole täyttänyt 98 artiklan mukaisia velvoitteitaan ennen tämän kohdan mukaisen oikaisumenettelyn vireille panoa.

2. Komissio tekee rahoitusoikaisunsa havaittujen yksittäisten sääntöjenvastaisuuksien perusteella ja ottaa huomioon sääntöjenvastaisuuden järjestelmästä aiheutuvan luonteen määrittäessään, sovelletaanko kiinteämääräistä vai ekstrapoloitua oikaisua.

3. Oikaisun määrää päätettäessään komissio ottaa huomioon sääntöjenvastaisuuden luonteen ja merkittävyyden samoin kuin kyseisessä toimenpideohjelmassa havaittujen puutteiden johdosta aiheutuvien taloudellisten vaikutusten suuruuden.

4. Kun komissio perustaa kantansa muiden kuin omien yksiköidensä tilintarkastajien toteamiin seikoihin, se tekee omat johtopäätöksensä taloudellisista seurauksista tarkasteltuaan kyseisen jäsenvaltion 98 artiklan 2 kohdan mukaisesti toteuttamia toimenpiteitä, 70 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti toimitettuja selvityksiä ja jäsenvaltioiden mahdollisesti antamia vastineita.

5. Jos jäsenvaltio ei täytä 15 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja velvoitteitaan, komissio voi suhteessa siihen, missä määrin näitä velvoitteita on jätetty noudattamatta, tehdä rahoitusoikaisun peruuttamalla rakennerahaston rahoitusosuuden kyseiselle jäsenvaltiolle joko kokonaan tai osittain.

Tässä kohdassa tarkoitettuun rahoitusoikaisuun sovellettava prosenttiosuus vahvistetaan tämän asetuksen soveltamissäännöissä, jotka komissio hyväksyy 103 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.”

9 Asetuksen 100 artiklassa, jonka otsikko oli ”Menettely”, säädettiin seuraavaa:

”1. Ennen rahoitusoikaisua koskevan päätöksen tekemistä komissio panee menettelyn vireille ilmoittamalla jäsenvaltiolle alustavat päätelmänsä ja pyytämällä jäsenvaltiota toimittamaan huomautuksensa kahden kuukauden kuluessa.

– –

2. Komissio ottaa huomioon kaikki jäsenvaltion 1 kohdassa mainittujen määräaikojen kuluessa toimittamat todisteet.

3. Jos jäsenvaltio ei hyväksy komission alustavia päätelmiä, komissio kutsuu jäsenvaltion järjestämäänsä kuulemiseen, jossa molemmat osapuolet pyrkivät kumppanuuteen perustuvan yhteistyön avulla pääsemään sopimukseen huomautuksista ja niistä tehtävistä päätelmistä.

--

5. Jos sopimukseen ei päästä, komissio tekee päätöksen rahoitusoikaisusta kuuden kuukauden kuluessa kuulemisesta ottaen huomioon kaikki menettelyn kuluessa toimitetut tiedot ja huomautukset. Jos kuulemista ei pidetä, kuuden kuukauden määräaika alkaa siitä päivästä, jona komissio lähetti kutsun kuulemiseen.”

10 Saman asetuksen 101 artiklassa, jonka otsikko oli ”Jäsenvaltioiden velvoitteet”, säädettiin seuraavaa:

”Komission tekemä rahoitusoikaisu ei vaikuta jäsenvaltion velvoitteeseen periä varat takaisin tämän asetuksen 98 artiklan 2 kohdan mukaisesti eikä jäsenvaltion velvoitteeseen periä [SEUT 107] artiklan mukaiset valtioneudet takaisin [SEUT 108] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 [(EYVL 1999, L 83, s. 1)] 14 artiklan mukaisesti.”

Asetus (EU) 2021/1060

11 Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä 24.6.2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1060 (EUVL 2021, L 231, s. 159) 104 artiklassa, jonka otsikko on ”Komission tekemät rahoitusoikaisut”, säädetään seuraavaa:

--

2. Ennen rahoitusoikaisupäätöksen tekemistä komissio ilmoittaa jäsenvaltiolle päätelmistään ja antaa sille mahdollisuuden esittää kahden kuukauden kuluessa huomautuksensa ja osoittaa, että sääntöjenvastaisuus ei tosiasiallisesti ole niin laaja kuin komissio arvioi. Määräaika voidaan pidentää osapuolten niin sopiessa.

3. Jos jäsenvaltio ei hyväksy komission päätelmiä, komissio kutsuu jäsenvaltion järjestämäänsä kuulemiseen, jotta varmistetaan, että kaikki asiaankuuluvat tiedot ja huomautukset ovat käytettävissä rahoitusoikaisun soveltamista koskevien komission päätelmien perustana.

4. Komissio päättää rahoitusoikaisusta, jossa otetaan huomioon sääntöjenvastaisuuksien tai vakavien puutteiden laajuus, toistuvuus ja taloudelliset vaikutukset, antamalla täytäntöönpanosäädöksen 10 kuukauden kuluessa kuulemisen tai pyytämiensä lisätietojen toimittamisen päivämäärästä.

Rahoitusoikaisusta päättäessään komissio ottaa huomioon kaikki toimitetut tiedot ja huomautukset.

– –”

Bulgarian oikeus

- 12 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen varojen hallinnoinnista annetun lain (Zakon za upravlenie na sredstvata ot evropeyskite strukturni i investitsionni fondove; DV nro 101, 22.12.2015), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasian tosiseikkoihin (jäljempänä unionin rahastoista annettu laki), 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Euroopan rakenne- ja investointirahastoista myönnetty rahoitustuki voidaan peruuttaa kokonaan tai osittain toteuttamalla rahoitusoikaisu seuraavilla perusteilla:

– –

9. sääntöjenvastaisuus, joka merkitsee 4 luvun mukaisten sopimuspuolen nimeämistä koskevien sääntöjen rikkomista, jonka tuensaaja on aiheuttanut teollaan tai laiminlyönnillään ja jonka tuloksena on tai voisi olla vahinko Euroopan rakenne- ja investointirahastoille
10. muu sääntöjenvastaisuus, joka merkitsee sovellettavan unionin ja/tai Bulgarian oikeuden rikkomista, jonka tuensaaja on aiheuttanut teollaan tai laiminlyönnillään ja jonka tuloksena on tai voisi olla vahinko Euroopan rakenne- ja investointirahastoille”.
- 13 Unionin rahastoista annetun lain 71 §:n 1 momentin mukaan ”rahoitusoikaisuja tehtäessä Euroopan unionin sosiaalirahastosta kolmannen luvun nojalla myönnetty rahoitustuki peruutetaan tai käytettyjen varojen määrää (hankkeen tukikelpoiset kustannukset) vähennetään, jotta saavutetaan tai palautetaan tilanne, jossa kaikki komissiolle todennetut menot ovat sovellettavan unionin oikeuden ja Bulgarian lainsäädännön mukaisia.”
- 14 Unionin rahastoista annetun lain 73 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Rahoitusoikaisun peruste ja määrä vahvistetaan hankkeen hyväksyneen hallintoviranomaisen perustellulla päätöksellä.

(2) Ennen 1 momentissa tarkoitettujen päätösten tekemistä hallintoviranomaisen on varmistettava, että tuensaajalla on mahdollisuus esittää kohtuullisessa määräajassa, joka ei saa olla lyhyempi kuin kaksi viikkoa, kirjalliset huomautuksensa rahoitusoikaisun perusteesta ja määrästä sekä tarvittaessa liittää niihin näyttöä.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 15 API sai tukea toimintaohjelmasta ”Liikenne 2007–2013” hallintoviranomaisen kanssa tehdyn sopimuksen perusteella. Tämän sopimuksen täyttämisen osana se teki julkisia hankintoja koskevien menettelyjen jälkeen kolme sopimusta, joista kukin koski yhden tien suunnittelua ja rakentamista.

- 16 Komissio aloitti 18.5.2017 rahoitusoikaisumenettelyn ja antoi Bulgarian tasavallalle kahden kuukauden määräajan huomautusten esittämistä varten. Komission ja kyseisen jäsenvaltion välillä pidettiin tekninen kokous 4.12.2019 niiden kantojen selventämiseksi. 2.3.2021 pidettiin myös kuulemistilaisuus, jonka jälkeen kyseinen jäsenvaltio toimitti komissiolle lisätietoja.
- 17 Komissio arvioi 27.7.2021 antamassaan päätöksessä, joka on osoitettu Bulgarian tasavallalle, että API oli järjestänyt kyseessä olevat kolme julkisia hankintoja koskevaa menettelyä julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31.3.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/18/EY (EUVL 2004, L 134, s. 114) tiettyjen säännösten vastaisesti. Näin ollen komissio peruutti asetuksen N:o 1083/2006 99 artiklan 2 ja 3 kohdan perusteella osittain koheesiorahaston rahoitusosuuden kyseiselle toimintaohjelmalle ja sovelsi 5 prosentin kiinteämääräistä rahoitusoikaisua kuluihin, jotka oli ilmoitettu näihin hankintoihin liittyvien toimenpiteiden perusteella.
- 18 Hallintoviranomainen aloitti tämän päätöksen johdosta kaikkien näiden hankintojen osalta API:tä koskevan rahoitusoikaisumenettelyn. Näin ollen se sovelsi 29.12.2021 päivätyllä kirjeellään rahoitusoikaisua, jonka suuruus on 5 prosenttia erään kyseessä olevan julkista hankintaa koskevan sopimuksen arvosta. API nosti kyseisestä päätöksestä kanteen Administrativen sad Sofia-gradissa (Sofian kaupungin hallintotuomioistuin, Bulgaria), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin.
- 19 Tällä tuomioistuimella on epäilyksiä 27.7.2021 annetun päätöksen pätevydestä. Se huomauttaa erityisesti, että sen lisäksi, ettei komissio perustellut riittävästi tätä päätöstä eikä ottanut huomioon kyseessä olevan julkaistun hankintailmoituksen ja tarjouspyyntöasiakirjoihin kuuluvan tarjouseritelmän välistä mahdollista ristiriitaa, se vetosi useaan otteeseen unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, joka koskee vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjen yhteensovittamisesta 31.3.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/17/EY (EUVL 2004, L 134, s. 1) tulkintaa, vaikka sen käsiteltävänä olevassa asiassa sovellettava direktiivi on direktiivi 2004/18.
- 20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii lisäksi, annetaanko perusoikeuskirjan 41 artiklassa komissiolle mahdollisuus todeta julkisia hankintoja koskevien sääntöjen rikkominen yksinomaan jäsenvaltion huomautusten eikä hankintaviranomaisen huomautusten perusteella, onko toimivaltaisten kansallisten viranomaisten todettava sääntöjenvastaisuus erillisessä menettelyssä ennen rahoitusoikaisun soveltamista vai voivatko ne nojautua komission tekemään sääntöjenvastaisuuden toteamiseen, ja jos asia on näin, onko perusoikeuskirjan 47 artikla esteenä sille, että komission tekemä sääntöjenvastaisuutta koskeva toteamus sitoo tuomioistuinta, jolla on toimivalta valvoa kansallisia oikaisutoimenpiteitä.
- 21 Tässä tilanteessa Administrativen sad Sofia-grad on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Voiko [27.7.2021 annettu päätös] olla pätevä, kun otetaan huomioon tehdyn tutkimuksen oikeusperustaa, perustelua, täydellisyyttä ja objektiivisuutta koskevat vaatimukset SEUT 296 artiklan kolmannen kohdan nojalla ja perusoikeuskirjan 41 artiklan mukainen hyvän hallinnon periaate?

- 2) Onko asetuksen N:o 1083/2006 100 artiklaa tulkittava siten, että jotta komission päätökset ovat lainmukaisia, sen ei tarvitse todeta, tutkia ja luokitella kaikkia oikeudellisesti merkityksellisiä tosiseikkoja menettelyssä, vaan sen on tehtävä päätelmänsä yksinomaan jäsenvaltion viestinnän ja näkemysten- tai tietojenvaihdon perusteella?
- 3) Onko toimivaltaisten kansallisten viranomaisten nyt tarkasteltavan kaltaisessa tilanteessa, jossa on kyse komission lainvoimaisesta toimesta, jolla jäsenvaltiolle määrättiin rahoitusoikaisu kolmessa erillisessä julkisia hankintoja koskevassa menettelyssä todetun Euroopan unionin varojen jakamiseen liittyvän sääntöjenvastaisuuden vuoksi, toteutettava oma menettely sääntöjenvastaisuuksien toteamiseksi voidakseen tehdä lainmukaisesti asetuksen N:o 1083/2006 98 artiklan mukaisen rahoitusoikaisun?
- 4) Jos edelliseen kysymykseen vastataan kieltävästi, onko katsottava, että on turvattu henkilöiden oikeus osallistua perusoikeuskirjan 41 artiklassa taatun hyvää hallintoa koskevan oikeuden mukaisesti jäsenvaltioiden rahoitusoikaisun tekemistä koskevaan menettelyyn?
- 5) Onko perusoikeuskirjan 47 artiklaa tulkittava siten, että nyt tarkasteltavan kaltaisessa tilanteessa, jossa on kyse komission lainvoimaisesta toimesta, jolla jäsenvaltiolle määrättiin rahoitusoikaisu kolmessa erillisessä julkisia hankintoja koskevassa menettelyssä todetun Euroopan unionin varojen jakamiseen liittyvän sääntöjenvastaisuuden vuoksi, komission toteamukset ja päätelmät sitovat kansallista tuomioistuinta, kun sen ratkaistavana on kanne, joka on nostettu toimivaltaisen kansallisen viranomaisen tekemästä rahoitusoikaisusta, joka koskee yhtä näistä hankintamenettelyistä, vai seuraako mainitusta määräyksestä, että sen on todettava ja tutkittava asian kannalta oikeudellisesti merkitykselliset tosiseikat ja olosuhteet kattavassa tuomioistuinmenettelyssä kaikkia laissa säädettyjä keinoja käyttäen oikeudellisen ratkaisun antamiseksi?
- 6) Jos edellä olevaan kysymykseen vastataan siten, että komission päätös, siinä esitetyt tosiseikkoja koskevat toteamukset mukaan lukien, sitoo kansallista tuomioistuinta, voidaanko katsoa, että henkilöiden, joille määrättiin rahoitusoikaisu, perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaiset oikeudet tehokkaihin oikeussuojakeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin on turvattu?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja toinen kysymys

- 22 Aluksi on todettava, että vaikka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa toisessa kysymyksessään asetuksen N:o 1083/2006 100 artiklaan, nyt käsiteltävässä asiassa komissio on kuitenkin noudattanut asetuksen 2021/1060 104 artiklalla käyttöön otettua menettelyä ja katsonut, että kyseistä 104 artiklaa on ajallisesti sovellettava, kun otetaan huomioon siinä olevien säännösten menettelyllinen luonne.
- 23 Näin ollen kaksi ensimmäistä kysymystä, joita on tarkasteltava yhdessä, on ymmärrettävä siten, että niillä pyritään selvittämään, onko 27.7.2021 annettu päätös pätemätön SEUT 296 artiklan 2 kohdan, perusoikeuskirjan 41 artiklan ja asetuksen 2021/1060 104 artiklan perusteella.

- 24 Aluksi komission väitetysti toteuttamasta perusoikeuskirjan 41 artiklan 2 kohdan a alakohdassa vahvistetun kuulluksi tulemista koskevan oikeuden rikkomisesta, joka perustuu siihen, ettei varojen saajaa kuultu, 27.7.2021 annetun päätöksen 22–27 perustelukappaleesta sekä hallintoviranomaisen, Bulgarian hallituksen ja komission kirjallisista huomautuksista käy ilmi, että vaikka asetuksen 2021/1060 104 artiklassa ei nimenomaisesti säädetä komission velvollisuudesta kuulla varojen saajaa, tämän viranomaisen ja API:n edustajat ovat nyt käsiteltävässä asiassa osallistuneet komission järjestämään tekniseen kokoukseen ja kuulemistilaisuuteen tässä artiklassa säädetyn menettelyn yhteydessä.
- 25 Toiseksi siltä osin kuin on kyse siitä, että komissio on väitetysti laiminlyönyt SEUT 296 artiklan 2 kohdassa ja perusoikeuskirjan 41 artiklan 2 kohdan c alakohdassa määrätyn perusteluvollisuutensa, on palautettava mieleen, että perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä toimen toteuttaneen toimielimen päättely siten, että niille, joita toimi koskee, selviävät sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimen laillisuuden (ks. mm. tuomio 2.4.1998, komissio v. Sytraval ja Brink’s France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, 63 kohta; tuomio 22.3.2001, Ranska v. komissio, C-17/99, EU:C:2001:178, 35 kohta ja tuomio 2.9.2021, EPSU v. komissio, C-928/19 P, EU:C:2021:656, 108 kohta).
- 26 Perusteluvollisuuden täyttymistä on siis arvioitava asiaan liittyvien olosuhteiden perusteella, joita ovat muun muassa toimen sisältö, esitettyjen perustelujen luonne ja se tarve, joka niillä, joille toimi on osoitettu tai joita se koskee suoraan ja erikseen, voi olla saada selvennystä tilanteeseen. Toimen perusteluissa ei näin ollen tarvitse esittää kaikkia tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, joita voitaisiin pitää merkityksellisinä (ks. vastaavasti tuomio 2.4.1998, komissio v. Sytraval ja Brink’s France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, 63 kohta ja tuomio 14.10.2010, Deutsche Telekom v. komissio, C-280/08 P, EU:C:2010:603, 131 kohta).
- 27 Tältä osin on aluksi todettava, että komissio esitti ensin 27.7.2021 annetun päätöksen 28–36 perustelukappaleessa asetuksen 2021/1060 104 artiklan 2 kohdassa edellytetyn mukaisesti syyt, joiden perusteella se totesi sääntöjenvastaisuuden, minkä jälkeen se vastasi päätöksen 49–67 perustelukappaleessa argumentteihin, joita Bulgarian tasavalta esitti 104 artiklassa säädetyn menettelyn aikana käytyjen eri näkemystenvaihtojen yhteydessä. Näin ollen komissio on arvioinut, voidaanko tämän jäsenvaltion esittämiä perusteluja pitää poikkeuksellisinä olosuhteina, jotka oikeuttavat poikkeamisen nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä olevista direktiivin 2004/18 säännöksistä.
- 28 Seuraavaksi sen argumentin osalta, jonka mukaan komissio ei ole ottanut huomioon kunkin kolmen sopimuksen, joita rahoitusoikaisu koskee, erityispiirteitä, 27.7.2021 annetun päätöksen 32 ja 33 perustelukappaleesta ja erityisesti sen 56–59 perustelukappaleesta ilmenee, että hankintaviranomainen asetti kullekin yhteenliittymän jäsenelle, jonka kanssa sopimus allekirjoitettiin, kunkin sopimuksen osalta samanlaisen vaatimuksen eli vaatimuksen sellaisten teiden, joiden rakenteet pystyvät kantamaan 11,5 tonnin akselikuormituksen, rakentamiskokemuksesta, eikä tätä oikeuttavaa poikkeuksellista olosuhdetta ole. Komissio katsoi 5.4.2017 annetun tuomion Borta (C-298/15, EU:C:2017:266) 91 kohdan perusteella, että tämä vaatimus, joka asetettiin yhdenmukaisesti kaikille yhteenliittymän jäsenille riippumatta niiden erityisistä ammatillisista voimavaroista tässä yhteenliittymässä, oli suhteeton.
- 29 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on huomauttanut, se seikka, että kyseinen tuomio koskee direktiiviä 2004/17, kun taas pääasiassa sovelletaan direktiiviä 2004/18, ei sulje pois direktiivin 2004/17 eikä tämän tuomion merkityksellisyyttä. Näillä kahdella direktiivillä on nimittäin samankaltainen kohde, niillä on samat oikeusperustat ja direktiivin 2004/18

merkityksellisen säännöksen sanamuoto on samanlainen kuin sitä vastaava direktiivin 2004/17 säännös; 5.4.2017 annetussa tuomiossa Borta (C-298/15, EU:C:2017:266) viitataan lisäksi 7.4.2016 annettuun tuomioon Partner Apelski Dariusz (C-324/14, EU:C:2016:214), jossa on kyse direktiivin 2004/18 tulkinnasta.

- 30 Lopuksi siltä osin kuin on kyse julkaistun hankintailmoituksen ja tarjouspyyntöasiakirjoihin kuuluvan tarjouseritelmän välisestä väitetystä ristiriidasta, joka koskee sitä, edellytetäänkö valintaperusteiden täyttämistä jokaiselta yhteenliittymältä vai jokaiselta yhteenliittymän jäseneltä yksilöllisesti, on todettava, että osapuolet eivät vedonneet tällaiseen ristiriitaan – jos se katsotaan toteen näytetyksi – asetuksen 2021/1060 104 artiklan perusteella käydyssä rahoitusoikaisumenettelyssä. Komissiota ei siis voida moittia perusteluvelvollisuuden laiminlyönnistä tältä osin.
- 31 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että ensimmäisen ja toisen kysymyksen tarkastelussa yhdessä ei ole tullut esiin seikkoja, jotka voisivat vaikuttaa 27.7.2021 annetun päätöksen pätevyteen.

Kolmas ja neljäs kysymys

- 32 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kolmannella ja neljännellä kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, pääasiallisesti sitä, onko asetuksen N:o 1083/2006 98 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä perusoikeuskirjan 41 artiklan kanssa, tulkittava siten, että tilanteessa, jossa komissio toteaa tämän asetuksen 99 artiklan perusteella tehdyssä päätöksessä asetuksen 2 artiklan 7 alakohdassa tarkoitettua sääntöjenvastaisuuden ja soveltaa tämän seurauksena rahoitusoikaisua jäsenvaltioon, toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on perittävä takaisin aiheuttomasti saadut määrät soveltamalla rahoitusoikaisua varojen saajaan itsenäisen hallintomenettelyn päätteeksi.
- 33 Asetuksen N:o 1083/2006 98 ja 99 artiklasta, luettuna tämän asetuksen johdanto-osan 65 perustelukappaleen valossa, käy ilmi, että jäsenvaltiolla on ensisijainen vastuu valvoa varojen asianmukaista käyttöä ja tarvittaessa todeta asetuksen 2 artiklan 7 alakohdassa tarkoitettu sääntöjenvastaisuus. Asetuksen 98 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa täsmennetään, että jäsenvaltioilla on velvollisuus tehdä rahoitusoikaisuja havaitessaan toimiin tai toimenpideohjelmiin liittyviä sääntöjenvastaisuuksia (ks. vastaavasti tuomio 26.5.2016, Județul Neamț ja Județul Bacău, C-260/14 ja C-261/14, EU:C:2016:360, 48 kohta ja tuomio 6.12.2017, Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere, C-408/16, EU:C:2017:940, 64 ja 65 kohta).
- 34 Tällaista tulkintaa tukee asetuksen N:o 1083/2006 60 artiklan a alakohta, jonka mukaan hallintoviranomaisen on varmistettava, että rahoitettaviksi valitut toimet ovat koko niiden täytäntöönpanoajan niitä koskevien unionin ja kansallisten sääntöjen mukaiset.
- 35 Näin ollen komissiolla on ainoastaan jäsenvaltion laiminlyönnin korjaamiseen tarkoitettu toissijainen toimivalta toteuttaa asetuksen N:o 1083/2006 99 artiklan nojalla rahoitusoikaisua koskevia toimenpiteitä todettuaan, että jäsenvaltio ei ole täyttänyt asetuksen 98 artiklan mukaisia velvoitteitaan. Nyt käsiteltävässä asiassa komissio totesi 27.7.2021 annetussa päätöksessä, että Bulgarian tasavalta ei ole tehnyt kyseisen asetuksen 98 artiklaan perustuvaa päätöstä.

- 36 Lisäksi asetuksen N:o 1083/2006 101 artiklasta käy ilmi, että se, että komissio soveltaa rahoitusoikaisua jäsenvaltioon, ei vaikuta tämän jäsenvaltion velvollisuuteen periä takaisin aiheettomasti saadut unionin varat niiden saajilta tämän asetuksen 98 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
- 37 Tällaista tulkintaa tukee asetuksen N:o 1083/2006 70 artiklan 1 kohdan b alakohta, jossa säädetään, että toimenpideohjelmien hallinnosta ja valvonnasta vastaavien jäsenvaltioiden on perittävä takaisin aiheettomasti maksetut määrät ja perittävä tarvittaessa viivästyskorkea.
- 38 Tästä seuraa, että siltä osin kuin jäsenvaltioilla on velvollisuus periä takaisin aiheettomasti saadut unionin varat näiden varojen saajien väärinkäytöksen tai laiminlyönnin vuoksi, se seikka, että ne ovat suorittaneet takaisinmaksun unionille niille osoitetun komission päätöksen mukaisesti, ei lähtökohtaisesti vapauta niitä velvollisuudesta periä kyseisiä varoja takaisin niiden saajilta (ks. analogisesti tuomio 13.3.2008, Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening ym., C-383/06–C-385/06, EU:C:2008:165, 38 ja 58 kohta; tuomio 21.12.2011, Chambre de commerce et d’industrie de l’Indre, C-465/10, EU:C:2011:867, 34 kohta ja tuomio 18.12.2014, Somvao, C-599/13, EU:C:2014:2462, 44 ja 45 kohta).
- 39 Näin ollen silloin, kun komissio on antanut rahoitusoikaisua koskevan päätöksen asetuksen N:o 1083/2006 99 artiklan perusteella, jäsenvaltion on asetuksen 101 artiklan nojalla perittävä takaisin aiheettomasti saadut määrät toteuttamalla rahoitusoikaisua koskevia toimenpiteitä asetuksen 98 artiklan 2 kohdan perusteella, ellei takaisinperintä ole mahdotonta tämän jäsenvaltion virheen tai laiminlyönnin vuoksi (ks. vastaavasti tuomio 1.10.2020, Elme Messer Metalurgs, C-743/18, EU:C:2020:767, 71 kohta).
- 40 Jäsenvaltioiden on toteuttaessaan tällaisia toimenpiteitä, joilla ne panevat täytäntöön unionin oikeutta, noudatettava unionin oikeuden yleisiä periaatteita sekä perusoikeuskirjan määräyksiä (ks. vastaavasti tuomio 26.5.2016, Județul Neamț ja Județul Bacău, C-260/14 ja C-261/14, EU:C:2016:360, 54 kohta ja tuomio 17.11.2022, Avicarvil Farms, C-443/21, EU:C:2022:899, 38 kohta).
- 41 Koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa tässä yhteydessä erityisesti perusoikeuskirjan 41 artiklaan, joka koskee oikeutta hyvään hallintoon, on korostettava, että tämä artikla on osoitettu unionin toimielimille, elimille ja laitoksille eikä jäsenvaltioiden elimille tai yhteisöille, joten yksityinen ei voi vedota tähän artiklaan kansallisia viranomaisia vastaan (ks. vastaavasti tuomio 17.7.2014, YS ym., C-141/12 ja C-372/12, EU:C:2014:2081, 67 kohta). Kuitenkin silloin, kun jäsenvaltio panee täytäntöön unionin oikeutta, unionin oikeuden yleisiin periaatteisiin kuuluvasta hyvän hallinnon periaatteesta seuraavia vaatimuksia, muun muassa jokaisen oikeutta saada asiansa käsittelyksi puolueettomasti ja kohtuullisessa ajassa, sovelletaan toimivaltaisen kansallisen viranomaisen toteuttamassa menettelyssä (ks. vastaavasti tuomio 8.5.2014, N., C-604/12, EU:C:2014:302, 49 ja 50 kohta ja tuomio 10.2.2022, Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (Vanhentumisaika), C-219/20, EU:C:2022:89, 37 kohta).
- 42 Siltä osin kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa myös menettelyyn osallistumista koskevaan oikeuteen, on täsmennettävä, että tällainen oikeus, siltä osin kuin sen avulla voidaan käyttää oikeutta tulla kuulluksi, on olennainen osa puolustautumisoikeuksia, joiden kunnioittaminen on unionin oikeuden yleinen periaate. Oikeus tulla kuulluksi takaa jokaiselle henkilölle tilaisuuden esittää hallintomenettelyn aikana hyödyllisellä ja tehokkaalla tavalla kantansa ennen sellaisen päätöksen tekemistä, joka saattaa vaikuttaa hänen intresseihinsä

epäedullisesti, myös silloin, kun tällaisesta muodollisuudesta ei säädetä sovellettavassa säännöstössä. Säännön, jonka mukaan henkilöllä, jolle osoitetaan hänelle vastainen päätös, on oltava mahdollisuus esittää huomautuksensa ennen kuin päätös tehdään, tarkoituksena on, että toimivaltainen viranomainen voi ottaa asianmukaisesti huomioon kaikki merkitykselliset seikat (ks. vastaavasti tuomio 5.11.2014, Mukarubega, C-166/13, EU:C:2014:2336, 44–47 ja 49 kohta).

- 43 Tätä sääntöä sovelletaan siis myös rahoitusoikaisumenettelyyn, jonka kansalliset viranomaiset toteuttavat asetuksen N:o 1083/2006 98 artiklan 2 kohdan perusteella komission sääntöjenvastaisuuden toteamista koskevan päätöksen seurauksena.
- 44 Edellä esitetyn perusteella kolmanteen ja neljänteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1083/2006 98 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä hyvää hallintoa, puolustautumisoikeuksien kunnioittamista ja asianosaisten prosessuaalista yhdenvertaisuutta koskevien unionin oikeuden yleisten periaatteiden kanssa, on tulkittava siten, että tilanteessa, jossa komissio toteaa tämän asetuksen 99 artiklan perusteella tehdyssä päätöksessä asetuksen 2 artiklan 7 alakohdassa tarkoitettua sääntöjenvastaisuuden ja soveltaa tämän seurauksena rahoitusoikaisua jäsenvaltioon, toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on lähtökohtaisesti perittävä takaisin aiheuttomasti saadut määrät soveltamalla rahoitusoikaisua varojen saajaan sellaisen itsenäisen hallintomenettelyn päätteeksi, jonka aikana kyseinen tuensaaja on voinut esittää huomautuksensa hyödyllisellä ja tehokkaalla tavalla.

Viides ja kuudes kysymys

- 45 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee viidennellä ja kuudennella kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, pääasiallisesti sitä, onko perusoikeuskirjan 47 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä sille, että komission lopullinen päätös, jolla peruutetaan Euroopan unionin rahaston rahoitusosuus kokonaan tai osittain sääntöjenvastaisuuden perusteella, sitoo kansallista tuomioistuinta silloin, kun kyseisessä tuomioistuimessa on käsiteltävänä kanne, joka koskee kansallista toimea, jolla kyseisen päätöksen täytäntöönpanon osana sovelletaan rahoitusoikaisua kyseisen rahaston tuensaajaan.
- 46 Perusoikeuskirjan 47 artiklassa taattu oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan muodostuu eri osatekijöistä, joihin kuuluvat muun muassa puolustautumisoikeudet, asianosaisten prosessuaalinen yhdenvertaisuus, oikeus saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimissa sekä oikeus saada neuvoja ja antaa toisen henkilön puolustaa ja edustaa itseään (tuomio 6.11.2012, Otis ym., C-199/11, EU:C:2012:684, 48 kohta).
- 47 Kuten edellä 42 kohdassa on palautettu mieleen, oikeus tulla kuulluksi, joka kuuluu erottamattomana osana puolustautumisoikeuksiin, takaa jokaiselle henkilölle tilaisuuden esittää menettelyn aikana hyödyllisellä ja tehokkaalla tavalla kantansa (tuomio 26.10.2021, Openbaar Ministerie (Oikeus tulla kuulluksi täytäntöönpanosta vastaavassa oikeusviranomaisessa), C-428/21 PPU ja C-429/21 PPU, EU:C:2021:876, 62 kohta). Tätä oikeutta loukattaisiin, jos tuomioistuinratkaisu voisi perustua tosiseikkoihin ja asiakirjoihin, joihin asianosaiset tai yksi niistä ei ole voinut tutustua ja joihin ne eivät näin ollen ole voineet ottaa kantaa (tuomio 17.11.2022, Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, 63 kohta).
- 48 Samoin asianosaisten prosessuaalisen yhdenvertaisuuden periaate, joka on menettelyn kontradiktorisuuden periaatteen tavoin oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin käsitteen välttämätön seuraus, merkitsee velvollisuutta tarjota kullekin asianosaiselle kohtuullinen mahdollisuus esittää asiansa ja myös todisteensa sellaisten edellytysten vallitessa, jotka eivät saata

tätä vastapuoltaan selvästi epäedullisempaan asemaan. Tämä periaate siis takaa asianosaisten oikeuksien ja velvollisuuksien yhdenvertaisuuden muun muassa asian selvittämistä ja kontradiktorista näkemystenvaihtoa toimivaltaisessa tuomioistuimessa koskevien sääntöjen osalta. Tästä seuraa, että kunkin asianosaisten on voitava arvioida kaikkia tälle tuomioistuimelle toimitettuja asiakirjoja ja riitauttaa ne (ks. vastaavasti tuomio 6.11.2012, Otis ym., C-199/11, EU:C:2012:684, 71 ja 72 kohta; tuomio 10.2.2022, Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (Vanhentumisaika), C-219/20, EU:C:2022:89, 46 kohta ja tuomio 17.11.2022, Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, 62 kohta).

- 49 Tästä seuraa, että kun jäsenvaltion tuomioistuimessa on käsiteltävänä kanne, joka koskee kansallista toimea, jolla sovelletaan rahoitusoikaisua Euroopan unionin rahaston tuensaajaan ja joka on annettu sellaisen komission lopullisen päätöksen täytäntöönpanon osana, jolla peruutetaan tällaisen rahaston rahoitusosuus kokonaan tai osittain sääntöjenvastaisuuden perusteella, kyseisen tuomioistuimen on voitava tutkia myös komission päätöksen pätevyys. Jos kansallinen tuomioistuin katsoo, että yksi tai useampi asianosaisten esittämistä tai viran puolesta tutkittavista komission päätöksen pätemättömyysperusteista on perusteltu, sen on lykättävä asian käsittelyä ja pyydettävä unionin tuomioistuimelta pätevyyden arviointia ennakkoratkaisumenettelyssä, koska ainoastaan unionin tuomioistuimella on toimivalta todeta unionin toimen pätemättömyys (ks. vastaavasti tuomio 25.2.2021, VodafoneZiggo Group v. komissio, C-689/19 P, EU:C:2021:142, 144 kohta).
- 50 Siltä osin kuin tällaisen ennakkoratkaisujärjestelmän avulla voidaan riitauttaa komission tekemä sääntöjenvastaisuutta koskeva toteamus unionin tuomioistuimessa, sillä voidaan taata perusoikeuskirjan 47 artiklassa vahvistettu tehokkaita oikeussuojakeinoja koskeva oikeus, joka on niillä, joille kansallinen takaisinperintää koskeva toimi on osoitettu, tilanteessa, jossa jäsenvaltion viranomaiset panevat tällä toimella täytäntöön unionin oikeutta.
- 51 Edellä esitetyn perusteella viidenteen ja kuudenteen kysymykseen on vastattava, että perusoikeuskirjan 47 artiklaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että komission lopullinen päätös, jolla peruutetaan Euroopan unionin rahaston rahoitusosuus kokonaan tai osittain sääntöjenvastaisuuden perusteella, sitoo kansallista tuomioistuinta silloin, kun kyseisessä tuomioistuimessa on käsiteltävänä kanne, joka koskee kansallista toimea, jolla kyseisen päätöksen täytäntöönpanon osana sovelletaan rahoitusoikaisua kyseisen rahaston tuensaajaan, sillä kyseisen tuomioistuimen on pyydettävä unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua tämän päätöksen pätevydestä, jos sillä on epäilyjä sen pätevydestä.

Oikeudenkäyntikulut

- 52 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Ensimmäisen ja toisen kysymyksen tarkastelussa yhdessä ei ole tullut esiin seikkoja, jotka voisivat vaikuttaa 27.7.2021 annetun komission päätöksen C(2021) 5739 final, jolla peruutettiin osittain koheesiorahaston rahoitusosuus toimenpideohjelmalle ”Liikenne 2007–2013” tavoitteen ”Lähentyminen” osalta Bulgariassa, pätevyteen.
- 2) Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa ja koheesiorahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä asetuksen (EY) N:o 1260/1999 kumoamisesta 11.7.2006 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 98 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä hyvää hallintoa, puolustautumisoikeuksien kunnioittamista ja asianosaisten prosessuaalista yhdenvertaisuutta koskevien unionin oikeuden yleisten periaatteiden kanssa,

on tulkittava siten, että

tilanteessa, jossa komissio toteaa tämän asetuksen 99 artiklan perusteella tehdyssä päätöksessä asetuksen 2 artiklan 7 alakohdassa tarkoitettua sääntöjenvastaisuuden ja soveltaa tämän seurauksena rahoitusoikaisua jäsenvaltioon, toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on lähtökohtaisesti perittävä takaisin aiheettomasti saadut määrät soveltamalla rahoitusoikaisua varojen saajaan sellaisen itsenäisen hallintomenettelyn päätteeksi, jonka aikana kyseinen tuensaaja on voinut esittää huomautuksensa hyödyllisellä ja tehokkaalla tavalla.

- 3) Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklaa

on tulkittava siten, että

se ei ole esteenä sille, että komission lopullinen päätös, jolla peruutetaan Euroopan unionin rahaston rahoitusosuus kokonaan tai osittain sääntöjenvastaisuuden perusteella, sitoo kansallista tuomioistuinta silloin, kun kyseisessä tuomioistuimessa on käsiteltävänä kanne, joka koskee kansallista toimea, jolla kyseisen päätöksen täytäntöönpanon osana sovelletaan rahoitusoikaisua kyseisen rahaston tuensaajaan, sillä kyseisen tuomioistuimen on pyydettävä unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua tämän päätöksen pätevydestä, jos sillä on epäilyjä sen pätevydestä.

Allekirjoitukset